

Privāto investīciju piesaistes plāns Rīgas pilsētai

Normatīvais pamats:

Pašvaldību likuma 4. panta pirmās daļas:

10. punkts nosaka pašvaldības pienākumu veicināt dzīvojamā fonda veidošanu, uzturēšanu un modernizēšanu.
12. punkts nosaka pašvaldības pienākumu sekmēt saimniecisko darbību pašvaldības administratīvajā teritorijā un sniegt tai atbalstu.
13. punkts nosaka pašvaldības tiesības izsniegt atļaujas un licences komercdarbībai;
15. punkts nosaka pašvaldības tiesības un pienākumu saskaņā ar pašvaldības teritorijas plānojumu noteikt zemes izmantošanu un apbūvi.

Rīgas vairāk nekā 800 gadu vēsture ir demonstrējusi lielu ražojošo un pakalpojumu nozaru daudzveidību, ekonomisko atvērtību un inovatīvu, īsteni uzņēmīgu garu. Rīgas loma vienmēr ir pārsniegusi pilsētas robežas, tā ir bijusi un ir Latvijas ekonomikas motors. Rīgas ekonomika ir būtiskākā Latvijas ekonomikas daļa. Te koncentrējas lielākais vietējo un ārzemju investīciju apjoms, te strādā lielākā daļa privātā sektora augsti kvalificēto darbinieku.

Kādreiz Rīga bija arī galvenais Baltijas ekonomikas centrs, taču šobrīd Rīga ir zaudējusi šo lomu. Uzņēmumi, kas darbību izvērs vairākās Baltijas valstīs, arvien biežāk savu centrālo biroju juridiski un ekonomiski izvieto citu Baltijas valstu galvaspilsētās. Rīgas centrā, salīdzinoši ar Viļņu un Tallinu, lēnīgi top jaunas biroju ēkas, jaunas rūpnieciskās investīcijas pilsētas teritorijā ir retums. Rīgas osta gadiem ilgi ir strādājusi pamatā kā Krievijas enerģētisko resursu kravu apkalpotājs, tagad osta ir tukša un neatrod savu vietu jaunajā ekonomikā.

Pilsētā strādājoši uzņēmumi kritizē Rīgas lēno teritoriālā plānojuma procesu, augsto birokrātiju dažādu atļauju saņemšanā un acīmredzamu pilsētas vadības un ierēdņu vienaldzību pret reālajā ekonomikā strādājošo vajadzībām. Rīga ir pilnīgi zaudējusi konkurences cīņā ar Pierīgas pašvaldībām kā dzīvesvieta, tagad tā palēnām zaudē savas priekšrocības arī kā biznesa centrs un investīciju galamērķis. Biroja ēkas nu jau ceļ Mārupē un Dreiliņos, rūpnīcas un loģistikas centri top Ādažos, Jaunmārupē, Ulbrokā, Ķekavā un Salaspilī. Tā rezultātā Rīga ir vienīgā Baltijas valstu galvaspilsēta, kur iedzīvotāju skaits turpina sarukt.

Rīga koncentrē vērā ņemamu intelektuālo potenciālu, trīs vadošās Latvijas universitātes, vadošās privātās augstskolas, ievērojamu zinātnisko institūciju skaitu. Tomēr reālā Rīgas sadarbība un atbalsts zināšanu komercializācijai un augstākās izglītības potenciāla izmantošanai Rīgas ekonomikas attīstīšanai ir bijis tikai formāls. Tiek parakstīti skanoši memorandi, bet darbi neseko.

Tikai pēdējos gados Rīga ir izveidojusi speciālam uzdevumam veltītu publisko aģentūru – Rīgas investīciju un tūrisma aģentūru (RITA). RITA panākumi ir bijuši ierobežoti, ja salīdzina ar līdzīgu pienākumu pildītājiem, piemēram, Viļņā un Tallinā. Lielā mērā to ir noteicis arī tas fakts, ka Rīgas

investīciju piesaistes plāni ir ļoti vispārīgi un neņem vērā radikālās izmaiņas investīciju vidē, ko ir nesis 2022. gada 24. februāra Krievijas pilna mēroga iebrukums Ukrainā.

Plāns:

Rīgas pilsēta atgūs savu agrāko lomu un slavu, tā kļūs par Baltijas ekonomiskās dzīves centru. Rīgas pašvaldība kļūs nevis par investīciju uzraugu, bet par investīciju dzinuli. Katrs investors Rīgai ir svarīgs, bet īpaši nozīmīgi ir vietējie investori, kuriem Rīga ir pakāpiens pasaules iekarošanai.

Rīga būs zināšanu eksporta centrs, pašvaldība nodrošinās vai atbalstīs tam visus nepieciešamos publiskos pakalpojumus. Rīga būs inovāciju centrs un pašvaldība rādīs priekšzīmi kā pirmais Rīgā tapušu inovāciju izmēģinātājs un ieviesējs.

Mūsu plāns paredz Rīgas atdzimšanu jaunajā pasaules zināšanu, tehnoloģiju un nākotnes ekonomikā.

1. Investīciju prioritātes un pakalpojumu grozs investoram

1. Rīgas pilsētas investīciju piesaistes politika tiks radikāli pārveidota, nosakot skaidras investīciju piesaistes prioritātes, kas būs eksportējoši rūpniecības un starptautisko pakalpojumu, īpaši zinātņietilpīgu preču un pakalpojumu eksporta uzņēmumi. Rīga īpaši atbalstīs investīcijas, kas galvaspilsētai piesaistīs augsti kvalificētu darbaspēku un veidos Rīgu par Baltijas ekonomikas centru. Rīgas galvenā prioritāte būs vietējas investīcijas.
2. Katram investoram pašvaldība piedāvās pakalpojumu grozu, kas aptvers:
 - a. Konkrētā investora vajadzībām pieskaņotus nekustamā īpašuma attīstības projekta priekšlikumus, vai nu piedāvājot tirgū esošus piedāvājumus vai savedot ar attīstītājiem, kas gatavi šādus vajadzībām pieskaņotus risinājumus sagatavot.
 - b. Īpaši paātrinātu teritoriālā plānojuma precizējumu procesu, ja tādi ir nepieciešami.
 - c. Īpaši paātrinātu būvatļaujas saņemšanas, tehnisko noteikumu saņemšanas un būvprojekta saskaņošanas procesus, ja tādi ir nepieciešami.
 - d. “Rīgas Ūdens”, “Rīgas Siltums” pieslēgumus, izpildot kritērijus, bez papildus izmaksām. (*Par komunālo pakalpojumu pieslēgumu programmu skatīt “Komunālo pakalpojumu pieejamības un kvalitātes paaugstināšanas plānā”*).
 - e. Atbalstu no īpaši izveidota pašvaldības investīciju atbalsta fonda pievadceļu un citas infrastruktūras izveidošanai un pieslēgšanai.
 - f. Atbalstu no īpaši izveidotas pašvaldības programmas pieaugušo izglītībai, kas vērsta uz apmācību attiecīgā investora izveidotā ražotnē vai pakalpojumu centrā.
 - g. Atbalstu pieejai topošajam Rīgas Zinātņu un tehnoloģiju parkam.
 - h. Darbinieku pieeju pieejamu mājokļu fondam. (*Par mājokļu pieejamības programmām skatīt “Mājokļu pieejamības plānā”*).

3. Atbildība par investoru piesaistes stratēģiju un tās izpildi būs personiski Rīgas mēram. Pakalpojumu grozs tiks regulāri pārskatīts, investori pastāvīgi uzklausi un visām Rīgas iestādēm un pašvaldības uzņēmumiem būs skaidri uzdevumi investoru atbalstam. Uzdevumu neizpilde automātiski nozīmēs amatpersonu rotācijas.

2. Rīgas zinātņu un tehnoloģiju parks

1. Rīga sagatavos un kopā ar visām trim Rīgā esošajām universitātēm realizēs ambiciozu Rīgas Zinātņu un tehnoloģiju parka (ZTP) projektu – netālu no universitātēm un “Rīgas zināšanu jūdzes” tiks izveidots zināšanu komercializācijas centrs, tehnoloģiju start-up inkubatori, eksperimentālo laboratoriju un ražotņu centrs.
2. ZTP nodrošinās zinātnietilpīgus pakalpojumus uzņēmumiem visā Rīgas teritorijā, vairojot Rīgas pievilcību jauno tehnoloģiju investoru acīs.

3. Administratīvo šķēršļu likvidēšana

Pašvaldība likvidēs administratīvos šķēršļus uzņēmumiem Rīgas teritorijā. Iestāžu primārais uzdevums un darba rezultātu mēraukla būs nevis uzraudzība, bet investīciju un uzņēmējdarbības atbalstīšana.

(Pasākumi administratīvo šķēršļu mazināšanai ir aplūkoti “Birokrātijas samazināšanas un labas pārvaldības plānā”.)

4. Atbalsts katram uzņēmējam

Pašvaldības iestādēm būs jauns uzdevums – katrā apkaimē noskaidrot uzņēmēju viedokli par nepieciešamajiem uzlabojumiem, lai uzņēmēju darbs būtu vieglāks. Šīs idejas īstenos mērķtiecīgos plānos, informējot attiecīgo ideju autorus par termiņiem un dodot iespēju sekot idejas realizācijas efektivitātei. Minētais process būs centralizēti organizēts un Rīgas mērs personiski sekos līdzi, lai izteiktās idejas nepazūd birokrātijas gaitēnos.